

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.161/2015/11.

A tanács tagjai: . Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia előadó bíró, Dr. Madarász Anna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Tóth Csaba ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Szalainé dr. Szántai Katalin ügyvéd

A per tárgya: megbízási díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.355/2014/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 10.G.21.080/2009/108.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja azzal, hogy a fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezése helyett akként rendelkezik, hogy a 864.000 (nyolcszázhatvannégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

- A le nem rótt 1.080.000 (egymillió-nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek 2007. december 6-án megbízási szerződést kötöttek, melyben a felperes feladatává tették az alperesi kórház teljes ellátó rendszerének átfogó átvilágítását és a folyamatos vezetői tanácsadást. A megbízás kiterjedt a kórház kapacitásának, teljesítményének, gazdasági állapotának áttekintésére, átvizsgálására, a feltárt problémák megoldására és kiküszöbölésére

történő javaslatlattelre, a problémák megszüntetéséhez szükséges lépések folyamatos kidolgozására, azoknak a kórház vezetésével és a fenntartó önkormányzattal történő rendszeres ismertetésére. A szerződés határozott időre szólt 2007. december 7-től 2008. május 31-ig. A megbízási díjat a felek 300.000 forint+áfa/hó összegben, valamint a megbízás időszakában realizálódó, az eredménykimutatás alapján számított eredményjavulás 15%-ában határozták meg. A megbízási szerződés 9. pontja szerint a felperes a megbízási díjat havonta, a teljesítés igazolását követően, míg az eredményjavulásból számolt díjat az alperes kontrolling rendszerétől függően a teljesítést követő hónapban, de legkésőbb a teljesítést követő negyedik hónapban volt jogosult kiszámlázni a szerződés részét képező „Eredményszámítási módszertan” alapján. Az eredményjavulás mértékének számítási módját és rendjét külön megállapodásban rögzítették 2007. december 7-én. A felperes vállalta, hogy a kórház gazdasági eredményeinek, pénzügyi helyzetének, likviditásának vizsgálata során kimutatást készít, mely tartalmazza a kintlévőségeket, a ki nem fizetett számlákat, a kötelezettségvállalásokat, az átütemezett adósságállományt. Vállalta továbbá, hogy 2007. november 30-i állapottól kezdődően havonta eredménykimutatást készít, amely a pénzügyi elszámolás alapját képezi.

- [2] A felperes elvégzett tevékenységéről szóló beszámolóit követően a 300.000 forint+áfa összegű havi megbízási díjat az alperes kifizette. Az eredményjavulás elszámolását a felperes 2008. május 15-én készítette el. Az alperes a 2008. november 20-án kelt levelében kérte, hogy csatoljon az elszámolásához, továbbá a 2008 januári-februári teljesítésigazolásokhoz, a 2008. márciusi és 2008 április-májusi beszámolókhöz munkaanyagot, analitikát (összehasonlító táblázatokat, felméréseket, számításokat, jelentéseket, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket, ténymegállapításokat stb.), arra is figyelemmel, hogy az eredményjavulás elszámolásában szereplő fekvőbeteg és járóbeteg A és B változat összegeihez nem kapcsolódik előzmény vagy eredmény levezetés, a gazdasági terület eredményjavulási összege pedig kidolgozatlan. Közölte, hogy a havi fix díjazáson felüli „eredményjavulási díj” kifizetésére csak megalapozott számítás alapján és a fenntartó önkormányzat képviselő-testületének a teljesítésigazolásához való hozzájárulása esetén van lehetőség.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes leszállított keresetében 12.954.000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen sikerdíj, másodlagosan megbízási díj, harmadlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Az utóbbi kapcsán arra hivatkozott, hogy amennyiben a felek a szerződés lényegi elemét képező megbízási díjban nem állapodtak meg, úgy a szerződés érvénytelen, mivel enélkül a szerződést nyilvánvalóan nem kötötték volna meg.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a felek abban állapodtak meg, miszerint a felperest sikerdíj akkor illeti meg, ha az általa javasolt konkrét intézkedések számszerűsíthetőek és kimutatható eredményjavulást idéznek elő a kórház gazdálkodásában a megbízás időszakában. Álláspontja szerint az alperes tevékenységével összefüggésben eredményjavulás nem jelentkezett, az elszámolás tartalmi elemei alappal kifogásolhatóak. Az alperes fenntartójának 214/2008. számú határozata nem tekinthető az eredményjavulás elismerésének.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek között 2007. december 6-án létrejött megbízási szerződést az ítélethezatalig hatályossá nyilvánította és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek bruttó 10.800.000 forintot és ezen összeg után 2009. október 23. napjától a kifizetés napjáig a mindenkori jegybanki alapkamat összegével megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 894.265 forint perköltséget. A keresetet ezt meghaladóan elutasította.
- [6] Indokolásában kifejtettek szerint a szerződés tartalma, a felek és a tanúk nyilatkozata alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felek a szerződéskötéskor nem tisztázták az eredményjavulás számításának pontos módszerét és nem határozták meg a bázisidőszakot. Egyértelmű ugyanakkor, hogy a megbízási díj két részből tevődött össze: egy havi fix összegből és az eredmény után járó díjrészből. Az ellenszolgáltatás meghatározásának ezt a módját a szerződéskötéskor mindkét fél a szerződés lényeges elemének tekintette. Nem ismert olyan módszer, amely alapján - részletes szerződéses szabályozás hiányában - az üzemgazdasági alapú elszámolás racionális költségkeretek között egzakt módon elvégezhető lenne, ezért azt kellett vizsgálni, hogy a felperes ténylegesen milyen munkát végzett és az milyen átlagos piaci értéket képviselt. A lefolytatott bizonyítás alapján megállapítható volt, hogy a sikerdíj számítása tekintetében részben érthetetlen, részben lehetetlen feltételeket tartalmaz a felek megbízási szerződése, a sikerdíjra vonatkozó kikötés nélkül azonban a szerződést nem kötötték volna meg, ezért az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 228. § (3) bekezdése, 239. §-a alapján a szerződés egésze érvénytelen az érintett feltétel semmissége folytán.
- [7] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 237. § (1), (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazva - figyelemmel az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 3. és 6. pontjában írtakra is - a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította és rendelkezett a részben ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről. Az összecszerűség meghatározásakor a perbeli szakvéleményeket és az alperes által egyébként fizetett megbízási díjakat vette figyelembe. perbeli szakvéleményén alapuló

számítása szerint a felperest munkájának ellenértékeként megilleti 6 x nettó 1.800.000 forint, mindösszesen 10.800.000 forint, melyből levonandó az alperes által már kifizetett 6 x 300.000 forint, azaz 1.800.000 forint, a különbözet nettó 900.000.000 forint. Tekintettel arra, hogy felek egyaránt áfa körbe tartoznak, az alperest a teljesítéskor érvényes adómértéket alapul véve 9.000.000 forint+20% áfa, bruttó 10.800.000 forint megfizetésére kötelezte. A Ptk. 301. §-a szerinti kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját a fizetési meghagyás kézhezvételének időpontjához képest állapította meg, mert a felperes nem állított ki számlát, a szerződésben foglaltak szerint pedig a megbízási díjat a számla kézhezvételétől számított 15 napon belül kell átutalni.

- [8] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és mellőzte a felek között 2007. december 6. napján létrejött megbízási szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását. Az alperest terhelő elsőfokú eljárási költség összegét 570.000 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperest terhelő késedelmi kamat 2009. október 23. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 220.000 forint másodfokú eljárási költséget, míg az államnak - felhívásra - 864.000 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.
- [9] Abból indult ki, hogy a peres felek a Ptk. 474. § (1) bekezdése szerinti megbízási szerződést kötöttek, mely alapján a megbízott a rábízott ügy ellátására, míg a megbízó díj fizetésére köteles. Nem volt vitás, hogy a felperes teljesítette a szerződés szerinti kötelezettségét, a jogvita alapját az képezte, hogy a kialakult fix megbízásik díjon felül megilleti-e a kikötött sikerdíj és ha igen, milyen összegben. A sikerdíj az a jogi eszköz, amellyel a megbízó saját fokozott érdekelttségét átviszi a jogviszony másik alanyára azáltal, hogy annak teljes vagy részbeni díjazását a tevékenység eredményéhez köti. Az ellenérték meghatározása során az elvégzett munka mennyisége másodlagos a célzott, azonban bizonytalan eredményhez képest (BDT2013. 2992.). A felek a szerződésben rögzített sikerdíj fizetését a felperes szerződéses tevékenységével összefüggésben számszerűsítve kimutatható alperesi eredményjavuláshoz kötötték, mely jelentős bizonytalansági tényezőt hordozott. A szerződés szakmai tartalma ugyanakkor a felperes által elvégzett feladat nagysága okán olyan tevékenység, melynek ellenértékeként - a szakértők szerint - a szerződésben meghatározott fix havi megbízási díjnál lényegesen magasabb havi díjazás lenne megállapítható. A sikerdíj ezért az arányos ellenérték jelentős része.
- [10] A díjazás a megbízási szerződés lényeges eleme [Ptk. 478. § (1)]

bekezdés], az a felperes számára is lényegi kérdés, ezért kiszámítható módon való meghatározása szükséges a szerződés létrejöttéhez [Ptk. 205. § (2) bekezdés]. Az eredményjavulás mértékének meghatározására vonatkozó metódus a szerződésben olyan módon került meghatározásra, melyből nem lehetséges - a szakértői vélemények szerint - annak egzakt módon, egységes szempontrendszer szerint történő kiszámítása. Ez azt jelenti, hogy ténylegesen a szolgáltatás jelentős részével szemben adekvát, összszerszerűen meghatározható ellenszolgáltatás nem került kikötésre. A kikötött havi 300.000 forint+áfa megbízási díj lényegében nem más mint a munkában részt vevők költségtérítésének fedezete. A szerződés ehhez képest nem jött létre. A felperes irreverzibilis szolgáltatására tekintettel az eredeti állapot nem állítható helyre, így a jogvitát a Ptk. 361-364. §-ai alkalmazásával, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elbírálni (BH1996. 163.).

[11] A jogalap nélküli gazdagodás elszámolásánál a bíróságnak meg kell teremtenie a nyújtott szolgáltatással szemben álló ellenszolgáltatás arányosságát, amely a szerződés létrejötte esetében is fennállt volna. Arra kell törekednie, hogy egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb, illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatása kapcsán, vagyis meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását. A peres felek jogviszonyában ez a felperes tevékenysége és a szakértői módszerekkel - ugyan becsült érték alapján - kimutatott eredményjavulás után járó arányos ellenszolgáltatást jelenti, figyelembe véve a már teljesített, a fix díjakból adódó részt is. Jóllehet a szerződéses szempontok szerint az eredményjavulás nem számítható ki, a szakértők szakértői módszerekkel egyértelmű eredményjavulást mutattak ki, így nem kétséges, hogy ennek alapján a felperest díj illeti meg. Ennek meghatározásához azonban a létre nem jött szerződés rendelkezései nem vehetők alapul. A perbeli szakértők aggálytalan szakvéleményeiben foglalt értékek lehetnek irányadóak, tekintettel arra, hogy a szakértők általánosságban alkalmazott szakértői szempontból elfogadott, ekként a bíróság által sem kifogásolható elvekből indultak ki. A meghatározott összeg az összehasonlító adatok alapján is arányos, így azt az elsőfokú bíróság - bár eltérő jogcímen - helytállóan fogadta el ítélezése alapjául. A marasztalási összeg - helyesen - jogalap nélküli gazdagodás megtérítése jogcímen illeti a felperest. A Ptk. 228. § (3) bekezdése csak a szerződés hatályát érintő felfüggesztő, vagy bontó feltételre alkalmazható. A sikerdíj nem tekinthető ilyenként, hiszen az alapját képező eredmény nem teljesen a felektől függetlenül következik be, abban jelentősen közrehat a megbízott tevékenysége.

[12] Az elsőfokú ítélet kamatfizetésre vonatkozó rendelkezését a másodfokú bíróság a Ptk. 301. § (1) bekezdésének a 2013. évi XXXIV. törvény 14. § (10) bekezdés d) pontjával történt módosítására figyelemmel pontosította.

- [13] Mivel az alperes nem igazolta az illetékmentesség 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (2) bekezdésében foglalt feltételeit, ilyen tartalmú nyilatkozatot az ítéltábla előtti eljárásban sem tett, így nem illeti meg az illetékmentesség. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint kötelezni kellett a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő, a keresetet elutasító ítélet hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [15] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Pp. 95. §-át, 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 205. § (1), (2) bekezdését, 228. § (3) bekezdését, 239. §-át, 361. §-át, az Itv. 4. § (1) bekezdését, 5. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [16] A Ptk. 205. §-ában foglaltak teljesülését igazolja álláspontja szerint, hogy a felek a 2007. december 7-i eredményjavulás számítási módszertan módosítását nem minősítették lényegesnek sem a szerződés megkötésekor, sem a teljesítés során. A felperes a megbízási szerződés megkötésekor nem tudta, milyen mértékű lesz tevékenységével kapcsolatban az alperesi eredményjavulás, mégis aláírta a szerződést azzal a díjazási feltétellel, miszerint az eredményjavulás 15%-ára tarthat igényt, és csak akkor hivatkozott a szerződés érvénytelenségére, amikor az eredményjavulás kimutatása az elsőfokú eljárásban nem tűnt lehetségesnek. Az eljáró bíróságok nem folytattak le bizonyítást arra, milyen sikerdíjra számított a felperes, ezért iratellenes a jogerős ítélet azon megállapítása, miszerint a sikerdíj az arányos ellenérték jelentős része. Az eljáró bíróságok azzal, hogy a sikerdíj helyett a fix díjon felüli általános megbízási díj felperes általi realizálása érdekében teljes egészében érvénytelennek nyilvánították az egyébként megbízási díjat tartalmazó szerződést és úgy foglaltak állást, hogy a felperesi szolgáltatás részben alperesi ellenszolgáltatás nélkül maradt, melynek ellenértékét meg kell téríteni, beleavatkoztak a felek szerződéskötési szabadságába, sőt az üzleti élet kockázatába is.
- [17] Tévedtek az eljáró bíróságok a Ptk. 228. § (3) bekezdése és 239. §-a alkalmazhatóságát illetően, mert az, hogy a felperes nem tudta pontosabban megfogalmazni, milyen módszer alapján kívánja az eredményjavulást az alperesnél kimutatni, majd ezáltal realizálni az általa tervezett sikerdíjat, még nem teszi a megbízási szerződés sikerdíj részét és azon keresztül az egész szerződést érvénytelenné.
- [18] A jogalap nélküli gazdagodás jogcímén történt marasztalás azért törvénytörő, mert e szubszidiárius kötelemkeletkeztető tényállás

csak jogcím hiánya, vagy a jogcím fogyatékosága esetén alkalmazható. A perbeli esetben érvényes szerződés alapján végezte a megbízott a feladatát, a megbízó pedig fizette a fix díjat. A Pp. 206. § (1) bekezdését sérti a jogerős ítélet azon megállapítása miszerint a megbízási díj nem más mint a munkában részt vevők költségtérítése. A felperes a perben nem hivatkozott arra, hogy a munkában részt vevők számára bármilyen jogcímen és összegben munkadíjat vagy költségtérítést fizetett volna ki. A jogalap nélküli gazdagodás megállapítása kizárt, ha valaki az előnyhöz úgy jut hozzá, hogy ezáltal más nem szenved hátrányt. A teljesített megbízási díjat figyelembe véve nincs a felperesnek összecszerően bizonyított vesztesége, vagyoni hátránya.

- [19] A szakértők nem írtak le a megbízási szerződés 7. pontja szerinti, a megbízás időszakában realizálódó eredményjavulást. A jogerős ítélet ezzel ellentétes megállapítása iratellenes, miként az is, hogy a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete megtárgyalta és a 214/2008. számú határozatával elfogadta a felperes 2008. május 15-i beszámolóját, valamint az eredményjavulás elszámolását. A hivatkozott határozat a beszámolót tárgyalta meg és fogadta el. A képviselő-testület eredményjavulás elszámolást nem hagyott jóvá, de a felperes a megbízási szerződés 9. pont utolsó mondata szerinti előzetes polgármesteri engedéllyel sem rendelkezik az eredményjavulásból számolt díj átutalásához.
- [20] A marasztalási összeg jogszabálysértően tartalmaz áfát, a felperes ugyanis nem állított ki számlát és a 2008. gazdasági év áfa bevallása 5 éven túl nem önrevíziózható. A perbeli szakértő nem adott az alperes kérdésére adekvát választ az áfa felszámítását illetően.
- [21] Jogszabálysértő a késedelmi kamat megállapítása is, mert a jóhiszemű jogalap nélkül gazdagodó visszatérítési kötelezettsége csak akkor következik be, ha nyilvánvalóvá válik, hogy gazdagodása jogalap nélküli volt. Az alperes esetében ez a jogerős ítélet indokolásából válhatott nyilvánvalóvá.
- [22] A perköltség számítása az áfa felszámítása miatt jogszabálysértő. Jogszabálysértő az eljárási illeték megállapítása is, mert az alperes illeték lerovása nélkül adta be a fellebbezését, ugyanakkor az Itv. 4. § (1) bekezdése és 5. § (1) bekezdése felhívásával hivatkozott az illetékmentességére. A másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 240. § (1) bekezdése és a Pp. 95. §-a alapján elmulasztotta felhívni az illeték lerovására vagy az illetékmentesség igazolására, csak a másodfokú tárgyaláson kért az illetékmentességről nyilatkozatot. Az alperes illetékmentességét - igazolási kérelem benyújtásával együtt - igazolta. A bírósági gyakorlat (Kúria Pfv.III.20.172/2013/2. számú végzés) alapján gondolhatta, hogy e nélkül is megilleti az illetékmentesség.
- [23] Felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes kérte hatályában fenntartani a jogerős ítéletet. Az eljárt bíróságok álláspontja szerint helyes következtetésre jutottak azzal, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályait rendelték alkalmazni és az alperes

fizetési kötelezettségét ennek megfelelően állapították meg. A perbeli szakértők egyező megállapítása volt, hogy a felperes által végzett tevékenység piaci értéke meghaladja a felek közötti fix, havi 300.000 forintos megbízási díj mértékét.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem kisebb részben alapos.
- [25] A Pp. 270. § (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. A felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az abban megállapított tényállás alapján bírálja felül. E tényállástól csak akkor térhet el, ha azt a jogerős ítéletet hozó bíróság a bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésével, ellentmondásos következtetéssel állapította meg, vagy ha az az iratok tartalmával ellentétes.
- [26] A másodfokú bíróság okszerű mérlegeléssel, helyes következtetéssel jutott arra a megállapításra, hogy a peres felek sikerdíjas megbízási szerződést kötöttek, melynek esetükben lényeges eleme a havi fix megbízási díjon felül járó díjazás, ezért annak kiszámító módon való meghatározása nélkül a szerződés nem jöhetett létre [Ptk. 205. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben a felek az eredményjavulás számítási módszertanát lényegesnek tartották, hiszen a szerződéskötéskor külön megállapodásban rögzíteni is kívánták, a felperes általi 2008. májusi elszámoláskor pedig az alperes kifejezetten igényelte a számítás kidolgozását, megalapozását. A jogerős ítéletnek a sikerdíj megbízási díjhoz viszonyított mértékére vonatkozó megállapítása nem iratellenes, ugyanis azt, hogy a felperes milyen sikerdíjra számított, mutatja keresetének összecszerűsége, az a mód ahogyan a követelését kimunkálta, arra pedig, hogy tevékenysége arányos ellenértékének jelentős részét a sikerdíj tette ki, az elvégzendő feladat nagyságrendjét, összetettségét és a feladat elvégzésében részt vevők létszámát értékelő perbeli szakvélemény alapján alappal lehetett következtetni.
- [27] 44. sorszámú szakvéleménye alapján a másodfokú bíróság azt is megállapíthatta, hogy a tevékenység díjazásának perbeli módozata olyan, melyben a fix összegű havi megbízási díj alapvetően a munkában részt vevők költségtérítésének fedezete. Ezt a megállapítást 105. számú szakértői nyilatkozata is alátámasztja, mely szerint a havi 300.000 forint+áfa összegű díjazás a szerződésben meghatározott feladathoz képest irreálisan alacsony összegű, az legfeljebb közvetlen költségek részleges megelőlegezésére alkalmas. Megalapozatlan ehhez képest az alperes azon állítása, miszerint a teljesített megbízási díjat figyelembe véve nincs a felperesnek vagyoni hátránya.
- [28] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az érvénytelenséggel összefüggésben hivatkozott a Ptk. 228. § (3) bekezdésének és 239. §-ának megsértésére, a jogerős ítélet azonban épp hogy nem a

szerződés érvénytelenségét állapította meg, ezért a hivatkozott jogszabálysértés érdemben nem volt vizsgálható. A jogerős ítélet azon alapul, hogy a megbízási szerződés nem jött létre, ezért a felek jogviszonyát a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell megítélni. A jogviszony ilyenkénti megítélése nem beavatkozás a felek szerződéskötési szabadságába, mert a szerződés megkötéséhez nélkülözhetetlen a lényeges kérdésekben való megállapodásuk, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározását pedig a jogirodalom és a joggyakorlat egyaránt lényeges kérdésnek tekinti.

- [29] A jogalap nélküli gazdagodás a szerzett vagyoni előny visszatérítésére keletkeztet kötelezettséget. A perbeli esetben a vagyoni előny keletkezése, mértéke szempontjából nem a létre nem jött, így joghatást ki sem váltó megbízási szerződés feltételeinek, hanem a felperes által ténylegesen kifejtett tevékenységnek és az azzal arányban álló ellenszolgáltatásnak volt jelentősége. A jogerős ítélet a beszerzett szakértői vélemények nem kifogásolható mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes oldalán a már teljesített fix díjat is figyelembe véve 10.800.000 forint vagyoni előny mutatható ki, melyhez a felperes rovására jogalap nélkül jutott.
- [30] A megbízási szerződés 7. pontja szerinti eredményjavulást a szakértők nem írhattak le, nem számszerűsíthettek, mivel a felek megállapodása nem tartalmazta a bázis időszakot és az összehasonlító időszakot, az összehasonlítás kezdetének időpontját és módszertanát, a paraméterenkénti pontos adatokat és az eredményjavulásba beszámítandó elemek körét, vagy ha a vizsgálat közben olyan vizsgálati elem merül fel, melyben a felek korábban nem egyeztek meg, akkor ezeknek az elemeknek az utólagos, egyeztetett beemelését az elszámolásba. A pénzforgalmi könyvvizetést használó egészségügyi intézményeknél pedig - ilyen az alperes is - az eredményjavulásnak nincs általánosan elfogadott definiált fogalma. A jogerős ítélet sem tartalmaz ezzel ellentétes megállapítást, mert a másodfokú bíróság a szakértők által szakértői módszerekkel kimutatott eredményjavulást vett figyelembe a felek jogviszonyában. A fenntartó önkormányzat képviselő-testülete valóban nem az eredményjavulás elszámolását fogadta el, de a követelés jogalap nélküli gazdagodás jogcímén történő megítélésénél ennek és a létre nem jött megbízási szerződés 9. pontjában foglaltaknak nincs jelentőségük.
- [31] Az áfa vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem azért nem alapos, mert az 53. sorszámú kiegészítő szakvéleményben rögzítettek szerint a felperes gazdasági tevékenységének 9.000.000 forintban megállapított ellenértéke nettó összeg, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. § a) pontja, 5. § (1) bekezdése, 6. § (1) bekezdése, 259. § 6. pontja értelmében pedig a gazdasági tevékenységért fizetendő ellenérték után adót kell fizetni.
- [32] A másodfokú bíróság a késedelmi kamat megítélésével sem követett el jogszabálysértést, mivel az alperes számolhatott a visszafizetési

kötelezettséggel, hiszen ismert volt előtte a megbízási szerződés tartalma, figyelemmel kísérte, elfogadta, nem kifogásolta a felperes teljesítését, 2008 májusában a követeléséről is értesült, majd kézhez vette az azt érvényesítő fizetési meghagyást.

- [33] A felülvizsgálati kérelem annyiban alapos csak, hogy a jogerős ítéletnek a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a pervesztes alperest kötelező rendelkezése jogszabálysértő. A fellebbező fél személyes illetékmentességre vonatkozó nyilatkozata a fellebbezés alaki kelléke. Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében nyilatkozott személyes illetékmentességéről. A másodfokú bíróság észlelte az illetékmentesség Itv. 5. § (2) bekezdésében meghatározott feltétele fennállásáról szóló nyilatkozat hiányát, de a Pp. 95. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem hívta fel az alperest a hiány pótlására. Az alperes utóbb az Itv. 5. § (3) bekezdése szerint előterjesztette a nyilatkozatot, mely alapján megállapítható, hogy a másodfokú eljárásban megillette az illetékmentesség.
- [34] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta azzal, hogy a fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezése helyett az Itv. 73. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr. 14. §-a alapján akként rendelkezett, hogy a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Záró rész

- [35] Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a Kmr. 14. §-a alapján az állam viseli. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni a felperes ügyvédi képviselettel felmerült felülvizsgálati eljárási költségét, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenység munkaigényére tekintettel 150.000 forintban állapította meg.
- [36] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. február 8.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró Dr. Madarász Anna s.k. bíró